

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Februárius 3-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Olasz Ország.

VII-dik Pius Romai Sz. Pápa a' múlt Karátsony ünepi napokat meg előzőtt napon a' régen bevett szokás szerent egy kardot és egy herizegi süveget szenteltfel, a' millyeneket t. i. a' Romai Pápák azoknak az uralkodó fejedelmeknek és katolikus Generálisoknak szoktak küldeni, a' kik a' R. Katolika A. Szentegyház eránt való hív ségekért, és annak tett szolgálatjokra nézve küldeni szoktak. Ilyen ajándékkal tisztelte meg XXII-dik János Pápa Zsigmond Császárt, a' ki a' hitetlen Mozulmannok ellen sokáig hadakozott; illyennel V-dik Pius Pápa az Albaiai hertzeget; illyennel XI-dik Innocentius Pápa a' Lengyel Országi királyt Sobieskit, és XI-ik Kelemen Pápa néhai Eugenius Sabaudiai hertzeget — Kiknek számokra szentelte és rendelte légyen VII-dik Pius Pápa az említett kardot és süveget, bizonyosan tudni nem lehet.

Pápa Eő Szentsége még azokat a' papi személyeket is titokban tartya, a' kiket az utolsó Consistoriumban Cardinálisoknak nevezni méltóztatott. Ennek kiváltképen való oka az Apostoli kamarának jelenvaló szüksége, a' különbkülömbféle papi rendeknek, nevezetesen a' Jésum nevével viselő renden lévőknék vissza helyeztetések fe-

lette sok költségében kerül az Eő Szentsége kintstárának, 's ez az oka, hogy azoknak a' Cardinálisoknak nevei, a' kik még most is Pettóba tartatnak, ki nem neveztetnek — Maga a' Sz. Pápa is együgyűen és szorosán el, minden pénzbeli segédelmet elutasit; mindazáltal azoknak a' szegény napszámra dolgozó embereknek, a' kiknek élelmek keresésére alkalmatosságok elegendő nintsen, hetenként kétszer lisztet és bort szokott adatni.

A' múlt Jan. 3-dik napján, a' Romában lévő Spanyol Országi követhoz egy kurir érkezett Madridból, a' ki a' magával oda vitt irásoknak el olvasása után, a' Spanyol követ IV-dik károly volt Spanyol Országi királyhoz ment még azon éjjel, és mind ezt a' Fels. Fejedelmet, mind a' Fels. Királynét álmokból fel serkentetvén vélek egynéhány óráig beszéllett. Erről az együtt beszélgetésről még eddig semmi bizonyost nem tudott a' publikum; sokan ugy vélekednek, hogy a' Sz. Pápa, IV-dik Károly király és az ő fia VII-dik Ferdinánd közt támadt villongásoknak le tessen desítésében foglalatoskodjon.

Azok a' Spanyol Országi nevezetes emberek, a' kik olty végből mentenek vala Romába, hogy IV-dik Károly Királyt a' Spanyol országi Királyi széknek elfoglalására bírják, a' most uralkodó Spanyol

Királynak kérésére Romában le árestáltattak, és ha IV Károly Király meg nem akadályoztatta volna őket, a' Spanyol udvarnak ki is adattattak volna — A' közelebbi múlt Jan. 4-ikén Romában felette nagy menydörgéssel és villámlással való égi háború volt. A' ménkö Marden Apátur híres historiografus tanuló szobájában ütött le, épen akkor, a' mikor ő egy más papi személyvel e' világ történeteiről beszélgetett volna.

Az ezen esztendőbeli farsangi mulások Napolyban a' leg közelebbi múlt Jan. 8-dik napján kezdődtek el, melyeket a' királyi udvar és számos külföldi Kavallérok és dámák olly fényesekké tettek, a' millyenek sok esztendőktől fogva ott nem voltak.

A' Palermo-ban Szitzilia Ország fő városában össze gyűlt parlamentumnak tagjai még most is szüntelen való foglalatoskodásban vannak, és azon igyekeznek, hogy azon országnak kintstárát, a' törvényes dolgoknak folytatását, és az Ország alkotmányát a' leg jobb állapóiba helyeztethessék.

Svédzia Ország.

A' Hamburgi közönséges újság levelekből azt olvassuk ennek az Országnak fő városáról Stockholmról, hogy a' Felséges Svédziai Királyné, és a' Südermannlandi herceg (Oskar, a' korona herceg fia) a' kik egynéhány napig betegeskedtek, volt változasoktól tökéletesen meg szabadultak — A' Norvégiai Státus minister Anker és Státus Tanátos Motzfeld Stokholm-ba mentek, és a' Fels. Királytól igen kegyelmesen fogadtattak, a' következő napon, tudniillik Jan. 5-dik napján első Norvégiai Státus tanátst tartott a' Felséges Király 13-dik Károly — Azok a' Norvégia Országi deputátusok, a' kik Stockholmban nagy meg különböztetéssel fogadtattak, ennan már hazájokba vissza mentek.

A' Hamburgi Correspondens nevezetű újság leveleknek 27-dik Decembéri darabjában következő zikkely olvastatik. Tegnap, Gustav Svédziai Printz Friderik a Borotya Wilhelmina szül. Bádeni Hertzeg Aszszonyának, és 4 dik Gustav Adolf volt Svédziai Királynak a' fia, az egész Bádeni Hertzegi Udvar jelenlétében a' maga vallástételét le tette, elsőben Svédziai, azután német nyelven — Ez a' szerentsetlen herceg Gustav, a' ki édes atyának IV. Gustav Adolf Svédziai Ex Királynak tselekedetéért ősi országától 1809-dik esztendőben a' Svédziai Státusoktól meg fosztatott, született 1799-dik esztendőben, Novemb. 9-dik napján, és most Bädenben neveltetik. Néhány közönséges újság levelek ezt a' szerentsetlen ifju királyi herceget Svédziai Kir. Hertzegnek lenni meg nem esmerik, mivel ugyan akkor, a' midőn az ő édes atya IV. Gustav, néhai Gustav Adolf örök emlékezetet érdemlő Svédziai Királynak unokája ősi örökségétől meg fosztatott, ennek minden maradvéki a' Svédzia Országi koronához való jussaitól meg fosztattak.

A' Svédziai Kerona hertzeg János Károly (volt Frantzia Marsal Bernadotte) a' múlt Novemb. 17-dik napján a' Norvégiai Universitásnak Cancelláriusává Gróf Eссен Ország helytartóját, Pro Cancelláriusává, Püspök Beck urat nevezte ki, mas érdemmel és tudománnyal tündöklő férfiakat is fellyebb való tisztségekre emelt, kiknek neveiket és méltóságokat tudni nem szükség.

Helvétzia Respublika.

Hogy ebben a' tudós emberekkel bővölködő szabad társaságban, a' Frantziának meg győzöttetések után, sokféle változások, és hazafiak közt való villongások támadtak légyen, azt már gyakorta említettük — A' Helvétziai Cantonok különbözkömböfele részre hajolván, egymás közt sokáig vetélkedtek, de végtére az ő tüzes

képzeléseik meg hívesedvén, által látták, hogy az ő hazájoknak békeségben való meg maradására egyedül az egymás közt való egyesség a leg bátorságosabb eszköz. — E' folyó (t. i. Januarius) holnap 7-dik napján, a' Bernai nagy Tanács öszve gyűlvén, a' Helvétziai Constitutióban teendő változásokról tanátkozott. A' Tanács tagjainak mértékletesebb része azt szívesen kívánta, a' Canton organizatiójára ki nevezett Commissió is a' szerént intézte a' maga jóváhagyó ítéletet, és a' törvényes dolgokra ügyelő igazgató is, mint Előülő akként ítelt, nagyobb hatalmat adott a' Commissiónak annak ki dőlgözására, hogy tudniillik nemzeti képviselőknek választassanak 's ezek igazgassák a' közönséges dolgokat, és ezek a' nemzeti képviselők a' fő város polgári jussaihoz magát szorossan tartsaák. Ezt a' feltételt a' nép közönséges vokson, a' több Cantónoknak példájokon és kívánságaikon fundáltak, e' mellett a' Bécsi Congressusnak, és az ott lévő ministereknek ki nyilatkoztatásokon, és várákozásokon, viszont azon igyekeztek, e' dolgot olly jótettzövé 's lehetővé tenni kiváltképen ígíreték által, hogy az igazgatás formájába voltaképen semmi változás ne essen, hanem hogy a' Státus kormánya az 1798-iki formára vitessen vissza, és hogy a' kormányzékünel lévő hivatalos személyek is meg hagyattassanak. Az azután következett vetélkedésben arról is szó volt, hogy a' Cantón titkos dolgainak tudására csak a' tudós emberek, bótáttassanak a' kis városokban pedig a' kevesebb tudományyal bírók, vagy fel tudósok, az új Cantonokkal abban az értelemben voltak, hogy a' Cantón Constitutiójába semmi változás ne tétetődjön, tudni illik azok, a' kik a' Constitutióban semmi változást tenni nem akarnak, és azok, a' kik azt gondollyák, hogy semmi meg-elegítő és tökéletes változást tenni nem lehet a' régi köntösre semmi új főtöt varratni nem engedtek — Mind a' két érte-

lemben lévőkhöz tsatolták magokat ollyak is, a' kik azt hitték, hogy a' Bécsi Congressusban meg fog határozatni, mitsoda pótolás adattassék a' Bernai Cantónnak, következésképen szükség leszen meg várni a' következendő alkotmányról való tanátskózást. Arra való nézve mintegy 161 voksal az végeztetett, hogy a' Constitutiót modificalni ugyan lehet valamennyire, ugy mind-azáltal annak végre hajtását szükség leszen továbbra halasztani.

Nagy Britannia.

Ennek az Országnak minden részeiben abban foglalatoskodnak az Előjárók, hogy a' Régens Hertzeghez Adresseket, az az köszöntő leveleket küldjenek, mellyekben meg hálálhassák, hogy az északi Amerikai szabad Státusokkal békeség szereztetett. Hasonló adressek készítettnek a' Parlamenthoz a' végre, hogy a' jövedelmekre vetett gyűlölléges adó egy átallyában töröltessen el.

Midőn az úgy nevezett fekete Printz, tudni illik a' maga nemes gondolkozásáról, és vitézi bátorságáról esméreres Wálefi herczeg Edvárd, a' Poitiersi (Pictaviumi) 1356 dik esztendőben történt verekedés után János Frantzia királyt el fogatná volna, gazdag ebédet készítetett neki, és a' több véle fogságra esett Frantzia foglyoknak is. Nagy tisztelettel viseltetvén János a' kir. Méltóság az Edvárd asztalánál véle együtt ebédelni nem akart. Én, ugymond, jobbágy vagyok, és szolgálok. Arra való nézve a' miolta a' Valesiai tzimmerrel, és symbolummal élek, a' Báthi vitézi rendnek nagy keresztjébe borostyán koszorút is szabad ragasztani — Ennek a' vitézi rendnek nem régiben sok külföldi derek emberek is tagjaivá tétettek, tagjaivá nevezetesen Commendátorokká Generál Lajtnant Linsingen; Gen. Lajt. Walmoden; Gróf Nugent; Gen. Major Löw-

Zsigmond; Gen. Major Alton Károly;
Gen. Major Hinüber és Döruberg;
Oberster Aronschild Fridrik; Obers-
laj. Herzberg és Hartman Julius —

Német Ország.

A' mult 1814. eztendő Dec. holnap-
jának 15-ikén kezdődött el Hannoverában
annak az új országnak közönséges gyűllé-
se, mellyet az Angliai Kir. Printz a' Cam-
bridgei Hertzeg nyitott fel következő
orázióval: Tiszteletre méltó, nagyon tu-
dós, Nemes, Vitéz, Tekintetes Urak,
kedves hűeim! Meltán köszönhetlek meg
titeket ezen szókkal annak a' hűv népnek
képviselőit, mellynek régi uralkodó fejei-
hez való hajlandósága a' leg zavartabbidők-
ben is állandó volt, valamint az én fami-
liámnak igaz szeretete is, még azokban az
esztendőkhben sem tántorított meg, a'
mellyekben sok nyomoruságot kellett szen-
vedni. Ez a' ti törvényes fejedelemhez va-
ló hajlandóságotok számos Hannoverai vitéz
tsuportokat az Angliai zászló alatt való ösz-
ve gyűllésre serkentett. Ezek a' vitézek a'
távol fekvő Országokban is sok véres tfa-
kat szenvedtek e' világ meg szabadulásáért.
Mínekelőtte a' frígyes Fejedelmeknek ipar-
kodása által azok a' lántzok öszve törettek
volna, mellyekkel az ellenség Európát ösz-
ve szoritani igyekezett, ennek az országnak
ifjai önként követték az első szózatot és az
ő alhatatosságok 's vitézségek által a' több
fejedelmeknek hadi népeivel mind azok-
ban a' tsatákban, a' mellyekre alkalmas-
ságok volt, vetelkedtek. Egy kevés holna-
pok alatt formáltatott 30,000 főből álló
honnyi armáda segítségével német orszá-
nak északi része a' sokkal számosabb ellen-
séget meg győzte, hazánkat a' vér ontástól
meg mentette, és a' pusztitást elhári-
totta.

Kedves hűeim! a' kikkel az az Or-
szágoló fejedelem, kinek nevében hozzátok

szóllok, az Isteni rendelésekből ismét ösz-
vekaptsoltatott! most van az az idő melly-
ben hathatósan munkálódhattok, és azért
bivattatok öszve, hogy a' ti bölts tanátsai-
tok és hazafiúi búzgóságotok által a' rajta-
tok esett sebeket meg gyógyítsátok. A' ti
régí öfeitek a' Gueifusok mindenkor
igasságot, és kegyességet gyakorlották
(Gueifusoknak nevezették hajdan
azok, a' kik a' 12-dik, és következett szá-
zadukban, a' Római Pápákkal a' Római
Császárok ellen voltak). Az én régi öseim
közt sok Hannoverai atyákat számlálok,
de egyet sem olytat, a' ki az ő alattvalói-
nak erejeket nagyra vágyó végekre, és má-
foknak le nyomattatásokra fordította vol-
na, meg esmérték azokat a' határokat, a'
mellyeket az égnek és földnek ura, a' ki
az uralkodó Fejedelmeknek is parantsol,
a' Hatalmásak eleibe szabott. Mindenkör
szentnek tartották a' Fejedelmek és Statu-
sok közt való egy arányuságot. Azok a'
nagy jussok, a' mellyeket a' Westfalai bé-
kesség a' Német Országi uralkodó Fejedel-
meknek ígért, György jó hertzeg és az
ő fiaí használtak azon háboruság követke-
zéseinek meg gyógyitávara, mellyek egész
Európát több ideig pusztították, mint azok,
a' mellyeket mi ertünk. A' miolta az én
familiámnak ditsósságát és nagyságát Er-
nestus Augustus maga bölts kormá-
nya által meg fundálta, a' Választó Feje-
delmi méltóságot meg nyerte, és végtére,
és a' miolta az én öseimnek fejeket e' vi-
lágnak leg ditsósságesebb koronája ekessít
a' maga hatalmát arra fordítja, hogy az ő
jobbágyinak jussait sérthetetlenül meg tart-
hassa. Így tfelekedett 1-ő, 2-dik és 3-dik
György. Az a' királyi Printz, a' ki most
az ő és az én atyámnak nevében uralkodik,
igen szerentsésnek érzi magát lenni, hogy
az ő familiája Német Státusaiban való hely-
pésekor a' belső dolgoknak meg erősítésére
bathatósabb eszközökkel bírhat.

A' Régens hertzeg, a' ki a' régi Német con-

titulónak felosztása által arra indította, hogy más mástól nem függő Státusoknak példájával a' Hannoverai uralkodó házra nézve királyi titulust vegyen fel; hogy a' Német országi regensekkel való szövetségbe állhasson, és az Országnak mind belső mind külső bátorságát jó fundamentomra állíthassa, másoknak példájával közönséges gyűlést tartson, a' mellyben a' nép voksa a' szabadsággal és jó renddel meg egyezhessen 's annál fogva az uralkodó fejedelemnek azokat az eszközöket, meg mutathassa, a' mellyek által ő a' maga végét, és az ország hasznát boldogíthassa. Most tehát a' mástól nem függő Ország Státusainak hatalmokban van ezen nékiek engedett nagy jussokkal élni, hogy a' szerént az Ország hatalma is, szerentses legyen. Leg első lépés erre a' dologra a' Karoknak és Rendeknek egyesülések által az Országnak magános részeinek öszvégyűjtése, a' mellyekre minden adoknak fizetésére és törvényhozásra jussok bizattassanak. Az egyes tartományoknak csak egy közönséges hasznok van, ezt a' hasznat költsönözö tanács által lehet eszközölni, és egyetleneg végzés által végbe is vinni. Hogy ha ennekelőtte a' magános tartományoknak gazdálkodások az akkori szükségieikhez volt alkalmaztatva, most azoknak szorosabb környülállások hathatófabb és idejébben való sinórmértékeket kívánnak. A' magános Corpusoknak szükséges meg egyezések csak az által fejtetik fel, ha azok törvényes módon az uralkodó fejedelemmel való egyesülés által végbe vitetnek.

A' jelenvaló időnek szükségei igen terhesek. Azoknak a' lekötelezéseknek szoros még vizsgálásból, z' mellyekre az ország magát lekötelezte, ki fog tetszeni, mit kívánjon az igazság azoktól, a' kik az ő vagyonaikat azoknak hívségekre, és hittelekre bizzák, a' kikre a' Státus költségé

nek ki szolgáltatása bizattatott. Azonközben ezek a' kívánságok a' jelenvaló és következő nemzetségeknek, boldogságokkal öszve vannak köttetve. Az uralkodó hertzeg magát ennek az Országnak jussai-val oly szoros egyességben lenni tartja, hogy ő az ő tulajdon jövedelmeiből és jösségeiből is kezé a' Hannoverai Státusokat segíteni — Minden Státusoknak valóságos feun állások az ő védelmezésekre tartozó eszközöktől függ. Azok által az elmult szomorú tapasztalások által taníttatva lévén, mellyeknek szomorú emlékezete még most is elménkben van, arra ösztönöz bennünket, hogy minden jó hazafiú köteles a' jövendő időben történhető veszedelmektől hatható intézetek által magát meg őrizni — A' Britanniai nemzet, mellynek állhatatos iparkodása más erő hatalom által elnyomattatott Státusoknak újabb függetlenséget és bátorságot szerzett, fegyvert és másféle eszközöket szolgáltatott a' viaskodó seregek közzé való állásra. A' többit minékünk magunknak kell ki szolgáltatni. Hogy ha az ország külső erányozásait erős fundamentomra akarjuk állítani: tehát azoknak az hadi seregeknek számosságát, a' mellyet a' Régens-Hertzeg szükségesnek lenni itél, eleibe kell terjeszteni. Az uralkodó hertzeg azt kívánja, hogy az ország meg kíméltesen; de ez a' teher, mellyet kevesíteni nem lehet, azon felosztás által fog meg könnyebbítettüni, ha az fel fog osztatni. Azoknak a' meg hatalmazásoknak és szükséges intézeteknek lajstroma, a' melly itten bémutatott és jóvá is hagyatott, ti veletek közöltetüni fog, e' szerént szükség voksolás által közületek egy olly személyt választani, a' kire az előülőség fog a' ti gyűlésekben bizattatni, 's a' gyűlésnek képviselője lenni.

Reménylem, hogy ez az Előül még mai napon ki fog mutattatni. Mindeneknek előtte a' Mindenhatónak áldását kérjük,

hogy a Hannoverai ország Státusainak legelső gyűlését áldja és szentelje meg.

Jegyzés. Igaz dolog, hogy a Cambridgei Királyi hertzegnek a Hannoverai első gyűlésben mondott oratójának egy részét a M. Kurir tisztelt Olvasóival már egyszer közlöttük vala; mindazáltal hogy annak minden része elménkben maradjon, azt rövideden most is le irtuk, 's abban olly rendet tartottunk, hogy azon böltsőkorában való országnak alkotmányát kiki világosan által láthassa.

Frantzia Ország.

A miképen a Frantzia Monitor megjegyzette, a néhai 16-dik Lajos Király és Mária Antonia Királyné fő hertzeg asszony lelketlen testeik a múlt Jan. 21-ikén vitettek által a Sz. Denisi Királyi temetőbe, a melly pompa olly együgyű módon ment végbe, a mint a környülállások kívánták vala, mindenütt, a hol ez a halottas sereg általment, sok nézők voltak olyanok a kik ortzáikat keserves könyhullatásokkal ásztatták; sok Párisi lakosok mentek St. Denisbe, sok nép gyűlt a város templomaiba a néhai Király és Királyné meg boldogúlt lelkekért való áldozatra. A mint a Monitor megjegyzette, a Fels. 18-dik Lajos Frantzia Király rendelése szerint, ez az emlékezetés nap, tudniillik, Januáriusnak 21-dik napja, minden esztendőben meg fognak ennekutána ianepeltetni, és ezen két Királyi Mártírom-lelkének meg boldogulásáért sz. mise tartatni az Országnak minden templomaiban, a melly

innepen a Királyi Udvar, és minden királyi hivatalban lévő személyek mély gyászban fognak meg jelenni.

Annak a Descoloseaux nevű bazaffi Királyi familiához való hívségének néműnéműképen való meg jutalmaztatására, a ki néhai 16 dik Lajos Királynak, és Mária Antonia királynénak holt testeiket maga általma alá vette, azokat eltemette, következéskepen ezen meg betsülhetetlen kintsuek meg tartására szorgalmatosan gondot viselt, 18 dik Lajos Király Bő Felsége őtet a Sz. Mihály Reudjének tagjává tenni, nékie bizonyos penziót rendelni, 's ez az ő halála után két leányira is ki terjeszteni méltóztatott; az Angoulemi hertzegasszony pedig, néhai 16-dik Lajos Király és Mária Antonia Királyné életben lévő egyetlen egy leánya, maga háládatosságának őtet meg bizonyítására, megboldogult szüleinek festett képeivel meg ajándékozni méltóztatott.

A Calaisi 17. Januáriusi tudósítások szerint ama híres Lady Emmalions, Hamilton Williamnak volt felesége, jottan meg hslálozott. Ez az Angliai dáma, a mint arra mi is jól emlékezünk, néhai Lord Nelsonnal igen mély barátságban élt, őtet mind a szározon mind, a tengereken való utazásában mindenütt kísérte, 's erre nézve a nevezett tengeri vezér a Trafalgar-i tengeri ütközet előtt egy órával minden kintfét és birtokait Lady Hamiltonnak és leányának Horátia Nelsonnak hagyta testamentomában. A Lady Hamilton holt teste, az ő maga testamentoma szerint Angliába fog vitettetni.

Jan. 28-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 323 forintot Váltótrédulában. Egy Cs. aranyért 15 forintot.